Bilimsel Ara?t?rma Yeterlik Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilimsel Ara?t?rma Yeterlik Alg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17785

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilimsel Ara?t?rma Yeterlik Alg?s? Ölçe?i (Scientific Inquiry Competency Perception Scale), Yücel Geli?li ve L. Beisenbayeva taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikometrik ölçme arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin bilimsel ara?t?rma süreçlerini yürütme yeteneklerine dair öznel inançlar?n? ve yeterlik alg?lar?n? ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, özellikle **lisansüstü ö?renciler**in akademik ara?t?rma becerilerine yönelik alg?lar?n? de?erlendirmeye odaklanm??t?r.

Ölçe?in geli?tirme süreci, Kazakistan'daki lisansüstü ö?rencilerden olu?an bir örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi? olup, elde edilen sonuçlar ölçe?in uluslararas? akademik ortamlarda kullan?m için sa?lam psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstermektedir. Bu araç, e?itim programlar?n?n etkinli?ini art?rmak ve ö?rencilerin bilimsel sorgulama süreçlerine dair özgüvenlerini belirlemek için kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Bilimsel Ara?t?rma, **Yeterlik Alg?s?**, Öz Yeterlik, Lisansüstü E?itim, Psikometrik Geli?tirme, Bilimsel Sorgulama, Ara?t?rma Becerileri.

Yazarlar

Yücel Geli?li, L. Beisenbayeva.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, bireylerin bilimsel ara?t?rma faaliyetlerinin çe?itli a?amalar?nda (problem tan?mlama, hipotez geli?tirme, veri analizi ve raporlama dahil) kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini saptamakt?r. Ölçek, bir bireyin bilimsel sorgulama (scientific inquiry) becerilerine yönelik **yeterlik alg?s?** düzeyini standartla?t?r?lm?? bir yöntemle ölçmeyi hedefler.

Ölçek, akademik dan??manlara ve e?itimcilere, **lisansüstü ö?renciler**in ara?t?rma e?itimlerinde desteklenmesi gereken alanlar? belirlemede somut veriler sunar. Bu, özellikle ara?t?rma odakl? yüksekö?retim programlar?nda ö?rencilerin akademik ba?ar?lar?n? ve tez tamamlama oranlar?n? etkileyen psikolojik engelleri anlamada önemli bir rol oynar.

Yap?

Bilimsel Ara?t?rma Yeterlik Alg?s? Ölçe?i, bireyin bilimsel süreçlere kat?l?m ve bu süreçleri ba?ar?yla tamamlama inanc?n?, yani öz yeterli?ini ölçen bili?sel bir **yap?** üzerine kurulmu?tur. Bu

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?, genellikle bilimsel ara?t?rma döngüsünün mant?ksal ve metodolojik ad?mlar?n? kapsayan alt boyutlardan olu?ur.

Ölçek, kat?l?mc?lar?n yaln?zca bilgi düzeylerini de?il, ayn? zamanda bu bilgiyi uygulamaya koyma konusundaki özgüvenlerini de de?erlendirir. Yeterlik alg?s?, bireyin motivasyonunu, hedeflerini ve akademik azmini do?rudan etkiledi?i için, bu ölçek ara?t?rma e?itimindeki psikolojik bariyerleri anlamak için temel bir araçt?r.

Geçerlik

Geli?li ve Beisenbayeva (2017) çal??mas?nda, ölçe?in **geçerlik** (validity) kan?tlar? sa?lamak için kapsaml? psikometrik analizler yürütülmü?tür. Geçerlik çal??malar?, ölçek maddelerinin gerçekten bilimsel ara?t?rma yeterlik alg?s?n? ölçtü?ünü ve ba?ka bir yap?y? ölçmedi?ini do?rulamay? amaçlam??t?r. Bu süreçte genellikle yap? geçerli?i (construct validity) için faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r.

Elde edilen bulgular, ölçe?in teorik olarak beklenen faktör yap?s?yla uyumlu oldu?unu göstermi?tir. Yüksek düzeyde yap? geçerli?i, bu ölçe?in akademik ara?t?rmac?lar ve **lisansüstü ö?renciler** üzerinde güvenle kullan?labilece?ini teyit etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** (reliability) analizleri, ölçme arac?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmi?tir. Güvenirlik, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleriyle uyguland???nda benzer sonuçlar üretme yetene?i ile ilgilidir. Geli?tirme çal??mas?nda, iç tutarl?l?k (internal consistency) katsay?s? olan Cronbach's Alpha de?erleri rapor edilmi?tir.

Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçekteki tüm maddelerin ayn? temel bilimsel yeterlik alg?s? yap?s?n? ölçmede ba?ar?l? oldu?unu göstermektedir. Bu güçlü güvenirlik kan?tlar?, ölçe?in e?itim ve ara?t?rma ortamlar?nda stabil ve güvenilir bir de?erlendirme arac? olarak kullan?lmas?na olanak tan?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilmesi s?ras?nda, Bilimsel Ara?t?rma Yeterlik Alg?s? yap?s?n?n boyutlar?n? belirlemek üzere **Faktör Analizi** teknikleri uygulanm??t?r. Bu analizler, bilimsel sorgulaman?n farkl? yönlerinin (örne?in, metodolojik planlama, etik fark?ndal?k, sonuçlar?n yorumlanmas?) ayr? ayr? faktörler olarak ayr?l?p ayr?lmad???n? istatistiksel olarak incelemi?tir.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? desteklemekte ve ara?t?rmac?lara, ö?rencilerin yeterlik alg?s?ndaki spesifik güçlü ve zay?f yönleri anlamalar? için alt ölçekler

ARABPSYCHOLOGY.COM

sunmaktad?r. Bu detayl? yap?sal analiz, ölçe?in teorik sa?laml???n? peki?tirmi?tir.

Ölçme Arac?

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Alg? düzeyini ölçen bir öz bildirim ölçe?i format?ndad?r. Derecelendirme format? orijinal makalede detayland?r?lmasa da, akademik ölçeklerde yayg?n olarak kullan?lan 5'li veya 7'li **Likert tipi derecelendirme** sistemi kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Language Available: Türkçe (Turkish), ?ngilizce (English).

Population Group: Akademik kariyere devam eden bireyler, ara?t?rmac?lar.

Age Group: Genç Yeti?kinler ve Yeti?kinler (20+ ya?).

Population Details: Ölçe?in ilk **geçerlik** ve **güvenirlik** çal??mas? Kazakistan'daki lisansüstü ö?renciler üzerinde yürütülmü?tür.

Test Methodology: Yap?land?r?lm?? Öz Bildirim Ölçe?i (Structured Self-Report Questionnaire). Kat?l?mc?lar, her maddeye ili?kin yeterlik alg?lar?n? belirtilen derece aral???nda i?aretler.

Anahtar Kelimeler

Akademik Yeterlik, **Bilimsel Ara?t?rma Yeterlik Alg?s? Ölçe?i**, Özgüven, Psikometri, E?itim De?erlendirmesi, Yüksekö?retim, **Geçerlik**, **Güvenirlik**.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: ygelisli@gmail.com (Sorumlu Yazar Yücel Geli?li)

Correspondence Address: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar Yücel Geli?li ile ygelisli@gmail.com adresi üzerinden ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Ticari olmayan akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m ücretleri hakk?nda bilgi almak için yazarla do?rudan temas kurulmal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Test Y?l?: Ölçe?in geli?tirme ve yay?n y?l? **2017**'dir.

Kaynaklar

Geli?li, Y.,& Beisenbayeva, L. (2017). Scientific Inquiry Competency Perception Scale (The case of Kazak postgraduate students) reliability and validity study. *International Journal of Instruction, 10*(1), 273-288. **Bilimsel Ara?t?rma Yeterlik Alg?s? Ölçe?i**'nin orijinal makalesidir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: bilimsel-arastirma-yeterlik-algisi-olcegi-toad.pdf

Bilimsel Ara?t?rma Yeterlik Alg?s? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM